

GYEREKEINK ÉS A SZÉPSÉG

Kozmetikus ismerősöm szerint a magyar nők jelentős része a jól ápolt külsőt és a tökéletes sminket tartja a szépség zálogának. Miként jutunk felnőttkorunkra hasonló következtetésre? Hogyan alakul a szépségről vallott felfogásunk gyermekéveink során?

MI SZÉP?

Megkérdeztem hatéves kislányomtól, hogy szerinte mi szép. „A hangod szép, amikor mesét olvasol”, „a vadszőlő piros levele”, „a lila Hello Kittys pólóm.” „Melyik gyerek szép, mit gondolsz?” – próbálkoztam tovább. „Akinék szépen be van fonva a haja, és szoknyát visel.” Meglepődve fogadtam válaszait: tényleg ilyeneket mondtam volna neki?

Némi utánajárást követően megnyugodva vettem tudomásul, hogy gyermekem szépségről alkotott fogalma megfelel az ókori szofisták és sztoikusok felfogásának: szép az, ami a szemnek-fülnek kellemes, megfelelő arányai és vonzó színe van. Meghaladta viszont a platóni elképzelést, ami a 3–4 éves ovisok sajátja. Náluk a szép fogalma az esztétikai értelmezés mellett az erkölcsi és jogi kategóriákat, vagyis a jót és igazat is magában foglalja. „Anya, te olyan szép vagy, te süitöd a világon a legfinomabb palacsintát!” – mosolygunk a kicsinyek bókjain. Szóval, nem csupán én vagyok felelős azért, amit kislányom a témáról gondol. Vajon belénk van kódolva, mit vélünk szépnek?

A SZIMMETRIKUS SZEBB?

Az észleléssel foglalkozó vizsgálatok alapján már az újszülött is képes különbséget tenni az arcok között, és a szimmetrikusabbakat szívesebben nézegeti. A szépségkutatások is alátámasztják a szimmetria előnyben részesítését, amit azzal magyaráznak, hogy a méhen belüli fertőzések és sérülések a magzat testében aránybeli eltéréseket okozhatnak. Az aszimmetrikus formák betegségek hatásai lehetnek, ami gyenge ellenállóképességre utal.

Lehet, hogy a hosszú lábú–darázsderekú női szépségideál gyermekkori kialakulását nem csak Barbie rovására írhatjuk? A végtagok kifejlődésének elakadását ugyanis szintén okozhatja valamilyen immunkapacitásbeli eltérés, így a hosszabb végtagokkal rendelkezők egészségesebbek lehetnek. A derék–csípő arány pedig a nők termékenységére enged következtetni, bár ennek észlelésére serdülőkor előtt kevéssé vagyunk fogékonyak.

Tehát aki arányosabb testtel, illetve arccal rendelkezik, annak stabilabb a fejlődése. Aki pedig ezt képes észrevenni, az életképesebb párt választhat magának, akivel szép és egészséges utódokat hoz majd a világra – gondolják az evolúciós elméletet magukénak valló kutatók.

ELZA VAGY ANNA?

A kisiskolásoknál a szépségfelfogás már a külső jegyekre irányul elsősorban. Markáns hatását tapasztalhatjuk a média sugalmazásának, amelyet a szülői véleményalkotás ellensúlyozhat. A széptől, amit a gyakran csepült, lehetetlen arányokkal tervezett Barbie képvisel számos lány számára, elválik a cuki, aranyos, édes, amilyenek a kedvelt mesefigurák. Az utóbbi évek talán legnépszerűbb rajzfilmszereplői, a Jégvarázs Elzája és Annája közül 10 kislányból 9 választja a szőke szépséget varázserővel és szociális szorongással, szemben a csinos, vörös, nyitott, kedves és önfeláldozó testvérével. Vajon a varázserő ennyire vonzó, vagy a szőkeség?

A SZÉP GYEREKEK EGYRÉSzt
SZÜLETÉSÜKTŐL FOGVA TÖBB
KÜLSŐ MEGERŐSÍTÉST KAPNAK,
ÍGY ERŐSEBB ÖNBIZALOMMAL
RENDELKEZNEK KÉSŐBB, MÁSRÉSzt
ÉRZÉKTELENEBBEKÉ VÁLHATNAK
MÁSOK ÉRZÉSEIRE ÉS IGÉNYEIRE.

KONFORMIZMUS ÉS MÉDIAHATÁS BŰVÖLETÉBEN

A kiskamaszok tapasztalataink alapján világosan képesek elkülöníteni a többség által szépségnek ítélt dolgokat és embereket a csúnya tárgyaktól, illetve előnytelen külsejű személyektől. Megértik és megfogalmazzák, hogy a szépség nem jár feltétlenül együtt más jó tulajdonságokkal, ennek ellenére mégis hajlamosak jobb tanulmányi eredményt jósolni helyes társaiknak, mint a kevésbé jóképűeknek. Eltérő pszichológiai elméletek igyekeznek erre magyarázatot találni. Egyrészt a szép kisbabák születésüktől fogva több külső megerősítést kapnak, így erősebb önbizalommal rendelkeznek később, ami viszont pozitív hat egyébkénti készségeik kifejlődésére. Másrészt érzéketlenebbeké válhatnak mások érzéseire és igényeire.

Mi, nők kifogásoljuk azonosításunkat a szebbik nemmel, hiszen számos más területen bizonyítottuk rátermettségünket. Mégis, gyakran legöntudatosabb társaink is azt közvetítik lányaik felé, hogy a testi szépség

különleges érték, és egy nőnél kifejezetten fontos a külső. Ha pedig nem áldott meg az ég bennünket tökéletes alakkal és arcéllal, akkor hozzuk ki magunkból, amit lehet szépségápolással, aminek persze része a megfelelő smink, amely el is takar! Vajon ezzel segítjük eljuttatni lányainkat kiskamasz korukra a megcsinált médiasztárok bálványozásáig, amelynek végletekig hajtott, bizarr formája az amerikai típusú gyermekszépségversenyek világa, ahol a gyermek árucikké válik? Hogyan is lennénk képesek néhány évtized alatt levetkőzni évezredek meggyökeresedett vélekedését, amely szerint a szépségünk tesz értékessé, a párválasztás során piacképessé, így túlélővé bennünket?

Ettől eltávolodhatunk, egyszersmind előre is léphetünk, ha önmagunk és gyermekeink testi adottságait elfogadjuk, a belső kisugárzást hangsúlyozzuk, és kifejlesztjük a rácsodálkozás képességét a teremtett világra és a külső-belső emberi szépségre, valamint az emberi kéz alkotásaira. ♦